

Warszawa, dnia 14 grudnia 2016 r.

TOP 10 ZMIAN W PRAWIE W 2016 ROKU

Wielkimi krokami zbliża się koniec roku, a związku z tym też czas podsumowań. Kancelaria po raz kolejny przedstawia prawne podsumowanie – tym razem 2016 - roku. Publikacja zawiera ranking, naszym zdaniem, najważniejszych nowelizacji obowiązujących aktów prawnych oraz nowe akty prawne, które weszły w życie w mijającym roku.

I miejsce w rankingu TOP 10 zajęła **ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195)**, która weszła w życie w dniu 1 kwietnia 2016 r. – **realizuje ona rządowy program „Rodzina 500+”**. W założeniach programu postulowano zwiększenie diety wśród Polaków, ożywienie gospodarki, wzrost PKB oraz wsparcie dla rodzin wielodzietnych. Ww. ustawa wprowadziła nowe świadczenie wychowawcze, przyznawane w nieopodatkowanej wysokości 500 zł na każde drugie dziecko, przy czym przy zastosowaniu kryterium dochodowego można uzyskać to świadczenie również na pierwsze dziecko. Według statystyk Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, od początku programu wpłynęło niemal 3 miliony wniosków o udzielenie świadczenia i wydano już ponad 11 mld złotych na wypłatę świadczeń, co znacznie przekroczyło zakładane w 2015 r. progi. Omawiana ustawa z pewnością zasługuje na miano najważniejszej od lat zmiany w polskim prawie – jej skutki są widoczne w wielu aspektach prawnych, socjalnych i gospodarczych.

II miejsce w rankingu zajęła **ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, (...) oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 1358)**, która weszła w życie 8 września 2016 roku - głównym celem nowelizacji było **usprawnienie pracy sądów, a w konsekwencji skrócenie czasu oczekiwania na rozpatrzenie sprawy**. W tym celu wprowadzono możliwość wnoszenia i doręczania pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego w każdej sprawie, ograniczono możliwość przedłużenia postępowania wnioskiem o wyłączenie sędziego, rozszerzono zakres spraw wobec których posiedzenia mogą odbywać się niejawnie lub jawnie z użyciem urządzeń technicznych, a także wprowadzono alternatywne sposoby doręczeń, o ile zostanie to w danym przypadku uznane za niezbędne do przyspieszenia rozpoznania sprawy. Ponadto zmiany objęły także postępowanie egzekucyjne, w którym m.in. wprowadzono nową,

przystępną, elektroniczną procedurę licytacji zajętych ruchomości. Wprowadzone przepisy zapowiadają zatem naszym zdaniem pozytywne zmiany zarówno dla sądów, jak i dla obywateli.

III miejsce należy do **ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2015 r., poz. 978)**. Ustawa weszła w życie w dniu 1 stycznia 2016 r. a przyświecały jej dwa główne założenia – **efektywne zaspokojenie wierzycieli oraz pomoc dla zadłużonych firm i utrzymanie ich w obrocie gospodarczym**. Przepisy tej ustawy wprowadziły m. in. nowe formy postępowań restrukturyzacyjnych oraz wydzielono specjalne sądy restrukturyzacyjne, wprowadzono nową definicję niewypłacalności, a także utworzono Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości. Wskazane powyżej regulacje objęły te postępowania, które zostały wszczęte wnioskiem o ogłoszenie upadłości od stycznia 2016 r.

IV miejsce w rankingu Top 10 zajęła **ustawa z 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks Pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1220)**, która weszła w życie w dniu 22 lutego 2016 r. Wprowadzono przepisy mające na celu **ochronę pracowników i ograniczanie długoterminowych zatrudnień na tzw. umowy terminowe**. Nowela ograniczyła rodzaje umów o pracę do trzech kategorii - na okres próbny, na czas określony oraz na czas nieokreślony, wprowadzono też przepisy częściowo ograniczające nadużywanie stosowania umów na czas określony, a także uregulowano kwestię okresu wypowiedzenia w umowach na czas określony i na czas nieokreślony.

V miejsce pod względem doniosłości zajęła **ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634)**. Na podstawie tej nowelizacji, która weszła w życie 17 kwietnia 2016 r., zmieniono m.in. ustawę z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, szczególnie w zakresie **naruszania zbiorowych interesów konsumentów**. W ramach noweli wprowadzono regulację, na podstawie której zakazano stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych wskazanych przez przepisy Kodeksu cywilnego. Poza tym przyznano Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów szersze uprawnienia zw. z decyzjami zobowiązującymi stosowanych wobec nieuczciwych przedsiębiorców oraz z publicznym systemem informowania konsumentów o przysługujących im prawach. Rozszerzono również katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz wprowadzono do postępowania przed Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów instytucję tzw. „tajemniczego klienta”, czyli uprawnienie do przeprowadzenia kontrolowanego zakupu usług, które są poddane kontroli Urzędu.

VI miejsce w rankingu kancelarii zajęła **ustawa o zmianie ustawy – (..) Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 1358)**, która weszła w życie w dniu 8 września 2016 roku. Nowe przepisy rozszerzyły dotychczasowy katalog dowodów możliwych do zastosowania w procedurze sądowej. Wprowadzono definicję dokumentu, zgodnie z którą dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią. Dzięki tej regulacji walor dokumentu przysługuje każdej informacji zapisanej na nośniku w taki sposób, aby umożliwiał on utrwalenie danej treści, jej zachowanie i odtworzenie – są to zatem też dźwięki, obrazy, wiadomości poczty elektronicznej, sms czy też pliki komputerowe. Nowelizacja ta oznacza duże zmiany w zakresie procedury cywilnej – pozostaje zatem obserwować jak wpłyną one na orzecznictwo i praktykę sądów.

VII miejsce w rankingu Top 10 zajęła **ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830)**. Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2016 r. i na jej podstawie znowelizowano m.in. ustawę z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, wprowadzając jednolity mechanizm naliczania odsetek w obrocie cywilnoprawnym oraz zmiany dot. płatności w transakcjach handlowych. Na podstawie nowelizacji ustanowiono termin „odsetek ustawowych w transakcjach handlowych”, które będą miały zastosowanie w obrocie profesjonalnym - zastąpią one w tym przypadku odsetki ustawowe. Wprowadzono też rozróżnienie na ustawowe odsetki kapitałowe i ustawowe odsetki za opóźnienie, także w zakresie wysokości ww. odsetek.

VIII miejsce w rankingu zajęła **ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2016 roku, poz. 831)**, która weszła w życie 1 października 2016 r., uchylając dotychczasowe przepisy dotyczące efektywności energetycznej – nowa ustawa rozszerzyła zakres kontroli Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i nałożyła nowe obowiązki na dużych przedsiębiorców. W ramach nowych przepisów zobowiązano wszystkie duże przedsiębiorstwa do przeprowadzania co 4 lata audytów energetycznych, a pierwszy audyt energetyczny przedsiębiorstwa należy powinien się odbyć w terminie do końca września 2017 roku. Przepisy wskazują też, iż raport z przeprowadzonego audytu powinien zostać złożony do Urzędu Regulacji Energetyki w ciągu 30 dni po jego przeprowadzeniu, a niedopełnienie tego obowiązku jest objęte karą grzywny.

IX miejsce w rankingu należy do **ustawy z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 68)**, która stanowi realizację obietnic wyborczych z poprzedniego roku – ustawa weszła w życie 1 lutego 2016 r. i reguluje opodatkowanie aktywów niektórych instytucji finansowych. Podatkiem zostały objęte m.in. banki krajowe, oddziały banków

zagranicznych, oddziały instytucji kredytowych, SKOKi oraz inne, mniejsze jednostki. Na podstawie ustawy wprowadzono definicję podstawy opodatkowania dot. tego podatku, a także określono progi wartości aktywów, które podlegają opodatkowaniu w stosunku do konkretnego podmiotu. Stopa podatku ma wartość stałą - wynosi 0,0366% podstawy opodatkowania miesięcznie.

X miejsce w rankingu Top 10 zajęła **ustawa z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1920)**. Wdraża ona do polskiego prawa przepisy unijne. Ustawa weszła w życie 14 grudnia 2016 r. i ma na celu ograniczenie ułatwienie realizacji projektów w formule partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie infrastruktury oraz usług strategicznych. Nowe przepisy będą stosowane do tych umów, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 30 tys. Euro. Określono również, iż termin takich umów będzie trwał maksymalnie do 5 lat – to ograniczenie ma zapobiegać ograniczeniu konkurencji w dostępie do rynku. Wprowadzono też nowe tryby wyboru koncesjonariuszy oraz katalog możliwych zmian umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi, w tym też tzw. prawo interwencji, czyli możliwość wstąpienia do umowy nowego koncesjonariusza, jeśli dotychczasowy nie wywiązywał z obowiązków zawartych w umowie, bez konieczności organizowania ponownego postępowania.

Wśród licznych nowelizacji, które weszły w życie w 2016 roku, powyżej przedstawiliśmy te, które zdaniem kancelarii mają najdonioślejsze znaczenie dla polskiego systemu prawnego. Będziemy obserwować ich efekty i poziom realizacji założonych celów, które legły u podstaw wprowadzenia ww. przepisów. Pozwoli nam to ocenić ich realny wpływ zarówno na obywatela, jak i na praktykę instytucji je stosujących.

W przypadku jakichkolwiek pytań bądź wątpliwości, pozostajemy do Państwa dyspozycji.

Z wyrazami szacunku,

M. Szulikowski i Partnerzy Kancelaria Prawna

Niniejsze memorandum ma charakter wyłącznie informacyjny i jest przedmiotem praw autorskich M. Szulikowski i Partnerzy Kancelarii Prawnej.